

діяльності людини. Саме межі, поставлені природою та соціокультурною реальністю сьогодення, були причиною кризи світоглядних уявлень доби Модерну. Окрім того, технократизм та функціоналізм епохи Модерну з притаманними для них прагненнями до абсолютизації та уніфікації суперечили ідеальним уявленням щодо абсолютної людської волі, ідеям автономності та самодостатності людського «Я». Це, власне, можна розцінювати як внутрішні суперечності культури Модерну, які долаються високим рівнем розвитку культури мислення.

Список використаних джерел

1. Баумейстер А. Гадамер як міфотворець: міф Гайдегера / А. Баумейстер // Філософська думка. – 2016. – №1. – С.112–118.
2. Діалектика без аналогії / М. О. Булатов, В. П. Загороднюк та ін. – К.: Наукова думка, 1998. – 150 с.
3. Загороднюк В. П. Бачення знання та людини у філософії Модерну та Постмодерну / В. П. Загороднюк // Філософська думка. – 2006. – №4. – С.3–21.
4. Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Наукова думка, 2000. – 365 с.
5. Рябушкіна Т. М. Познание и рефлексия: Научная монография / Т. М. Рябушкіна. – М.: «Канон», РООИ «Реабилитация», 2014. – 352 с.
6. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки / П. Фейерабенд. – М.: Наука, 1986. – 542 с.
7. Філософія. Світ людини. Кол. Монографія. – К.: Наукова думка, 1999. – 220 с.
8. Філософія в современной культуре: новые перспективы (Материалы «Круглого стола») // Вопросы философии. – 2004. – №4. – С.3–57.
9. Rorty R. Philosophy and the Mirror of Nature / R. Rorty. – Princeton, 1979. – 232 p.

References

1. Baumejster A. Gadamer jak mifotvorec': mif Gajdegera / A. Baumejster // Filososfs'ka dumka. – 2016. – №1. – S.112–118.
2. Dialektyka bez analogii' / M. O. Bulatov, V. P. Zagorodnjuk ta in. – K.: Naukova dumka, 1998. – 150 s.
3. Zagorodnjuk V. P. Bachennja znannja ta ljudy ny u filosofii' Modernu ta Postmodernu / V. P. Zagorodnjuk // Filososfs'ka dumka. – 2006. – №4. – S.3–21.
4. Pislja filosofii': kinec' chy transformacija? – K.: Naukova dumka, 2000. – 365 s.
5. Rjabushkina T. M. Poznanie i refleksija: Nauchnaja monografija / T. M. Rjabushkina. – M.: «Kanon», ROOI «Reabilitacija», 2014. – 352 s.
6. Fejerabend P. Izbrannye trudy po metodologii nauki / P. Fejerabend. – M.: Nauka, 1986. – 542 s.
7. Filosofija. Svit ljudy ny: Kol. Monografija. – K.: Naukova dumka, 1999. – 220 s.
8. Filosofija v sovremennoj kul'ture: novye perspektivy (Materialy «Kruglogo stola») // Voprosy filosofii. – 2004. – №4. – S.3–57.
9. Rorty R. Philosophy and the Mirror of Nature / R. Rorty. – Princeton, 1979. – 232 p.

Sakun A. V., Ph.D., Associate Professor, Head of Department of Philosophy, Political Science and Ukrainian, Kyiv National University of Technology and Design (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Culture of thinking in the evolution of scientific knowledge: analytical discourse

Actuality of the problem of thinking in the evolution of scientific knowledge in modern European and modern intellectual traditions is shown. The influence of the way of thinking on the formation of culture, man and science in the process of changing the epochs, as well as the goals and values of cognition, is analyzed.

Keywords: thinking, modernity, person, art, science, cognition, rationalism.

* * *

УДК 123.1:316.6

Савицька І. М.,
кандидат філософських наук, доцент кафедри
філософії, Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(Україна, Київ), isavitskaya@gmail.com

Йова В. Ю.,
студент факультету харчових технологій
та управління якості АПК, Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(Україна, Київ)

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФЕНОМЕНУ СВОБОДИ В ФІЛОСОФІЇ ІММАНУІЛА КАНТА

Аналізується процес формування основних підходів у розумінні категорії свободи представниками німецької класичної філософії. Розглядається філософська система Канта, яка отримує свою тематизацію в горизонті свободи як основної проблеми всієї новоєвропейської філософії. Зазначається, що Кант вперше чітко і радикально зв'язує проблему людської свободи з основними питаннями метафізики. Встановлено, що метафізичною основою можливостей, реальності правової свободи у І. Канта стало його вчення про трансцендентальну та практичну свободу. Визначається проблематика практичного розуму за Кантом, відмінності трансцендентальної і практичної свободи.

Ключові слова: свобода, категоричний імператив, свобода вибору, свобода дії, свобода волі, трансцендентальна свобода, ідентифікація, відповідальність.

Німецька класична філософія принесла з собою онтологічні та гносеологічні трактування компонентів свободи. Розуміння свободи в зазначений період досить неоднозначний: її розглядають як самодетермінованість; як здатність до вибору (або людина підкоряється інстинктам, або вирішується йти за межі природного і соціального світу); як свідоме зусилля людини з підтримки в собі людського, але все ж свобода – це авторство, коли людина свідомо робить вибір і усвідомлює, що несе за це відповідальність. Свобода невід'ємно пов'язана з усвідомленням суперечливості, з неможливістю ухилитися від вибору як «життєвого» вирішення цього протиріччя. Свобода, що розуміється як «свобода від», тісно пов'язана з відчуженням, якщо розглядати це поняття з гранично широким позицій. Проблема людини, природи, свободи є вихідною як у філософії Канта, так і в німецькій класичній філософії в цілому. Проблеми, висунуті багатьма критиками та апологетами в їх трактуванні кантівської філософії свободи, лише підкреслюють складність та неоднозначність філософського вчення. Потрібно відзначити крашу позицію Канта в аналізі свободи в порівнянні з аргументами численних дослідників цієї ідеї. Філософ у своїх роботах намагається не просто з'ясувати межі теоретичного знання та вимірювати деякі його претензії, але і показати можливості та специфіку «практичного» знання, що розкриває сенс та призначення людської діяльності в світі, зрозумілого і значимого для конкретної людини. Віра в реальність особистої свободи мислиться Кантом як загальна для всіх практично діючих людей логічна необхідність, як умова практичної дії, вчинка, в яких і реалізується індивідуальність. Особистість виймається з природної та соціальної детермінації, вона належить тому вільному, замкненому ноуменальному світу, де вільне волевиявлення перетворюється в причину багатьох подій і вчинків. Жоден з наступників, розробляючи власні нові теорії та гіпотези не міг не відштовхуватись від Канта.

Тематика свободи приваблювала та приваблює дослідників, вона є центральною у філософсько-антропологічних студіях багатьох філософів. Серед зарубіжних дослідників слід відзначити роботи М. Бубера, Е. Блоха, В. Віндельбанда, Х.-Г. Гадамера, Е. Гуссерля, Ж. Дерріди, Е. Касирера, Х. Ортеги-і-Гассета, Ж.-П. Сартра, М. Фуко, М. Гайдеггера тощо. У сучасній філософській думці України означена проблематика осмислюється у працях В. Андрушенка, Є. Бистрицького, Г. Волинки, А. Карася, А. Лоя, Б. Новікова, В. Шинкарука, М. Поповича та ін. Об'єднуючим чинником для філософів є думка про те, що в проблемі свободи сфокусувалися в кінцевому підсумку всі філософські проблеми буття людини.

Метою даної статті є здійснення дослідження філософського аналізу феномену свободи в німецькій класичній філософії, зокрема, осягнення її феномена Імануїлом Кантом, виокремлення особливостей розуміння свободи в період становлення та розвитку німецької класичної філософської думки, визначення відмінності трансцендентальної і практичної свободи. Об'єктом дослідження виступає трансцендентальна філософія І. Канта, предметом – філософське обґрунтування і розробка в творах І. Канта трансцендентальної та практичної свободи.

Великий внесок в розробку вчення про свободу належить німецькій класичній, насамперед, ідеалістичній філософії, яку представляють одразу декілька видатних філософів, що переймалися проблемами свободи. Нами буде розглянуто відношення свободи і необхідності в філософії Канта, що вперше визначає і радикальним чином пов'язує проблему свободи з основними проблемами метафізики. Основне завдання своєї трансцендентальної філософії Кант формулює не інакше, як порятунок свободи, як доказ її реальності, прояснення сенсу і змісту. І. Кант спочатку осягає каузальність як причинність природного порядку речей: якщо сутність людини осягається у свободі і через свободу, то сутність природи осягається через причинність. Основположення причинності є умовою будь-якого досвіду осягнення природи як такої. Тим самим співвідношення людського буття і природи стає співвідношенням свободи і причинності. Причинність є трансцендентальна умова розуміння природних процесів, які завжди здійснюються в часі, осягається як природна необхідність, яка «повинна бути умовою, відповідно до якої визначаються діючі причини» [1, с. 166]. Від природної причинності Кант відокремлює «вільну причинність» або причинність як свободу. Однак, якщо свобода розуміється тільки в горизонті причинності, то тим самим піддається сумніву сама сутність людської свободи. Саме в цьому полягає основна проблема співвідношення природи та свободи в філософії Канта.

Важливе значення для прояснення сутності людської свободи має поняття дії. Насамперед, Кант говорить про дію в природі, розкриваючи той загальний онтологічний горизонт, в якому встановлюється ідея свободи як особливого роду причинності. Свобода виступає як особливий і характерний вид причинності. Саме таке розуміння виявляється для Канта особливо значимим, щоб з'ясувати суть свободи в її космологічному вимірі. Свобода як абсолютна спонтанність є свободою в

космологічному розумінні, тобто трансцендентальна ідея свободи, що невід'ємна від причинності як такої та відноситься до сутнісного розуміння природи взагалі. Проте, таке прагнення неминує тягне за собою розлад чистого розуму. «Немає ніякої свободи, все здійснюється у світі тільки за законами природи» [3, с. 418]. Трансцендентальне розуміння свободи включає в себе по суті справи питання про можливість метафізики як такої. Свобода виявляється невіддільною від наявності світу і його розуміння. Для Канта світ є «сукупність усіх явищ» [3, с. 363]. Космос або природа є сукупністю всього сущого, доступного для людського пізнання. З'ясування того, яке місце займає ідея свободи у всій метафізичній проблематиці, – саме це має вирішальне значення у філософії Канта: «Справжня мета досліджень метафізики – це тільки три ідеї: Бог, Свобода і Безсмертя» [3, с. 365]. Отже, свобода у метафізичному плані є для Канта космологічна ідея, яка отримує переважне значення серед усіх інших космологічних ідей. Ідея свободи конститується у неминучому протиставленні тези й антитези, що становлять сутність третього антиномії, а саме: або свобода є в самій природі, а чи є природа як сама по собі функціонуючий каузально механізм? Ключ до вирішення цієї антиномії Кант знаходить у суворій відмінності між явищем і річчю в собі. Дозвіл третьої антиномії передбачає не тільки розуміння людини в її космологічній вимірі, а й осягнення її сутності як морально діючої особи. Узгодження причини як природної необхідності і причини як свободи виявляється основою всієї проблематики практичного розуму. Кант зазначає, що космологічне поняття свободи утворює справді проблематичний зміст в розумінні практичної свободи, до якої веде нас другий шлях. Відзначимо, що на першому шляху свобода осягається як можливий вид причинності в природному порядку закономірних явищ. На другому шляху свобода є відмінністю людини як розумної істоти в природному порядку речей. Тільки на другому шляху ми безпосередньо стикаємося з людською свободою як такою. Зупинимось на протилежних положеннях Канта про практичну свободу: з одного боку, свобода не є емпіричне поняття, з іншого боку, свобода має свою фактичність. Саме це і складає основну проблематику Канта на його другому шляху до свободи. Свобода як унікальне явище людського буття цілком може бути фактом, і тим не менше вона не може бути поняттям повсякденного досвіду. Мова йде про новий характер фактичності, якому відповідає вже інше поняття досвіду, відмінне від суто теоретичного пізнання. У «Критиці практичного розуму» Кант визначає особистість як те, «що підносить людину над самою собою» [2, с. 413]. Свобода є ідея, і свободу, згідно Канту, слід розуміти як необумовлену причинність. Особливо примітно виявляється така обставина, «що серед фактів є навіть одна ідея розуму, яка сама по собі не може бути зображена у спогляданні, отже немає ніякого теоретичного доказу її можливості ... Це ідея Свободи» [4, с. 507]. Реальність свободи опиняється поза предметним досвідом і вимагає іншого роду дійсності на відміну від тієї, яка виявляється в сфері осягнення природних явищ. Практика і є тією фактичністю, яка відповідає реальності свободи. Свобода у своєму

сутнісному змісті відноситься до дійсності практичного як феномена. Тут на перший план виступає проблема специфічної сутності досвіду людської свободи як практичної дії. Досвід практичної свободи є досвід людини як особи та особистості. Об'єктивна реальність свободи проявляється лише через практичні закони чистого розуму. Через основний закон чистого практичного розуму Кант досягає тієї основи, завдяки якій він може встановлювати справжню фактичність волі. У зв'язку з цим можна з'ясувати практичну сутність чистого розуму, тобто поняття чистої волі, не обтяженої ніякою чуттєвістю і ніякими уявленнями суто предметного характеру. Згідно з Кантом, сутність практичного розуму є закон чистої волі. Такого роду закон має характер категоричного імперативу, в якому розкривається належна дійсність чистого практичного розуму. Оскільки має місце факт чистого практичного розуму, остільки фактичність практичної свободи не вимагає теоретичного обґрунтування. Ось чому Кант говорить, що свобода «проявляється через моральний закон» [2, с. 314]. Шлях до практичної свободи виявляється більш коротким, ніж до космологічної, бо практичне не вимагає теоретичного обґрунтування феномена свободи як такої. Обґрунтування реальності практичної свободи вимагає розуміння однієї обставини, а саме: тоді і тільки тоді є свобода, коли є дійсне воління належного. Чиста воля є чистим практичним розумом, що визначає законодавство фактичної діяльності і передбачає відповідальність, необхідну для здійснення людської особистості і тим самим її свободи. Все це співвідноситься між собою в самій сутності людського існування. Ось чому відношення між чистим і практичним розумом – а самою свободою виявляється умовою їх необхідною взаємозв'язку. Закон практичного розуму є підставою можливості досягнення свободи. Свобода, з іншого боку, є підставою можливості встановлення закону та існування самого практичного розуму. Вся аналітика практичного розуму має на меті продемонструвати, що факт чистого практичного розуму «нерозривно пов'язаний з усвідомленням свободи волі і навіть тотожний з ним» [2, с. 361].

Таким чином, досягається основа для онтологічного розходження між суб'єктом і об'єктом, особистістю і річчю. На основі *personalitas moralis* Кант проводить межі між особистістю і річчю як двома різними сферами буття: особистість є сфера свободи, а природа є сфера необхідності. У силу цієї відмінності виникають два ряди метафізики: «метафізики природи і метафізики моральності» [2, с. 222]. Тобто поряд з онтологією *res extensa* повинна мати місце і онтологія *res cogitans*. Метафізика моралі по суті й є онтологією людської особистості. Характеристика буття особистості як дієво існуючої мети розкриває онтологічну значимість *personalis moralis*. Буття всякої особи як вільна зустріч з іншими особами є сфера цілей; це і є інтелігібельна сфера свободи. Інтерпретація Я у філософії Канта як моральної особистості говорить про дію і мету, але питання про існування трансцендентального Я не ставиться взагалі. Демонстрацію недостатності інтерпретації Я як *Ego cogito* Кант здійснює в «Критиці чистого розуму», де мова йде про паралогізми чистого розуму. У «паралогізмі» розкривається помилковість психологічних міркувань, вимовних на основі онто-

логічних понять в їх застосуванні до *Ego cogito*. Тільки в моральному плані Я знаходить своє власне буття. Істинно вільним виявляється тільки *personalitas moralis*. Отже, у філософії Канта проблема свободи набуває метафізичного виміру.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проблема свободи висувається на перший план у німецькому класичному ідеалізмі, який є завершенням всієї новоевропейської метафізики. Вперше у філософії Канта філософія свободи знаходить фундаментальний метафізичний сенс, отримуючи своє перетворення і подальший розвиток в метафізиці чистої діяльності «Я» Фіхте, в системі науки про досвід свідомості Гегеля і в системі свободи Шеллінга, в якій свобода проголошується основою буття; виникає метафізичне розуміння буття як волі. Це розуміння визначає філософію Шопенгауера, Маркса, Ніцше. Свобода волі за Кантом, полягає у добровільному самовизначенні, виходячи з раціонального розуміння правильності і необхідності об'єктивно існуючих етичних законів, а також у добровільному його дотриманню. Практичний розум, воля, сама встановлює для себе закон підпорядкування, що для Канта є важливою, і навіть необхідною умовою існування свободи як здатності самостійно започатковувати причинні ряди змін. Кант вперше чітко і радикально зв'язує проблему людської свободи з основними питаннями метафізики. Розв'язання проблеми свободи в філософії Канта веде до принципової трансформації та розширення всієї метафізичної проблематики. Не дивлячись на багатоваріантність філософського наукового арсеналу щодо феноменів свободи та свідомості, спостерігається недостатня вивченість тенденцій трансформації свободи у суспільстві. Проте, в умовах стрімких, суспільних змін актуалізується проблема взаємозв'язку вибору та необхідності як умов реалізації свободи. Саме тому перспективу подальших розвідок порушеної нами в даній статті проблеми вбачаємо у вивченні особливостей, умов та чинників трансформації особистісної свободи у духовну, у виявленні можливості інтерпретації поняття свободи, яка була б актуальна для сучасного стану філософсько-антропологічного знання, здійсненні аналізу процесу формування самосвідомості у співмірності з духовною самореалізацією індивіда в реаліях соціокультурного життя.

Список використаних джерел

1. Кант И. Метафизика нравов. – СПб.: Наука, 1995. – 528 с.
2. Кант И. Основы метафизики нравственности. Критика практического разума // И. Кант. Соч.: В 6 т. – М.: Мысль, 1965. – Т.4. – 528 с.
3. Кант И. Критика чистого разума / Иммануил Кант // Соч.: В 6 т. – М.: Мысль, 1964. – Т.3. – С.69–756.
4. Кант И. Критика способности суждения // Кант И. Соч.: В 6 т. / Пер. с нем. – М.: Мысль, 1963–1966. – Т.5.

References

1. Kant I. *Metafizika нравов*. – SPb.: Nauka, 1995. – 528 s.
2. Kant I. *Osnovy metafiziki нравственности. Kritika prakticheskogo razuma* // I. Kant. *Soch.*: V 6 t. – M.: Myisl, 1965. – T.4. – 528 s.
3. Kant I. *Kritika chistogo razuma* / Immanuel Kant // *Soch.*: V 6 t. – M.: Myisl, 1964. – T.3. – S.69–756.
4. Kant I. *Kritika sposobnosti suzhdeniya* // Kant I. *Soch.*: V 6 t. / Per. s nem. – M.: Myisl, 1963–1966. – T.5.

Savytska I. M., PhD, Associate Professor of Philosophy at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), isavitskaya@gmail.com

Yova V. Y., student of Faculty of Food Technology and Quality Control of Agricultural Products is one of the youngest of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv)

Interpretation of the phenomenon of freedom in philosophy Immanuel Kant

The article analyzes the process of formation of basic approaches in the understanding of the category of freedom by representatives of the German classical philosophy. Considered the philosophical system of Kant, which receives its maturation in the horizon of freedom as the main problem of the whole New European philosophy. It is noted that Kant for the first time explicitly and radically connects the problem of human freedom with the main questions of metaphysics. It was established that the metaphysical basis of possibilities, the reality of legal freedom in I. Kant became his doctrine of transcendental and practical freedom. The problems of practical reason for Kant, the differences between transcendental and practical freedom are determined.

Keywords: freedom, categorical imperative, freedom of choice, freedom of action, freedom of will, Transcendental Freedom, identification, responsibility.

* * *

УДК 141.132+13

Ведмедєв В. М.,
здобувач, Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), ludvedm@gmail.com

АБСУРДНЕ В ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНІЙ АНТРОПОЛОГІЇ АНДРІЯ ПЛАТОНОВА

Автор має на меті проаналізувати абсурдне як домінуючу екзистенціальну світосприйняття А. Платонова, визначальну категорію його антропології. Для розкриття теми використані філософсько-антропологічний підхід, описовий і порівняльно-історичний методи. Піддається критиці соціально-реалістичний підхід до вивчення творчості письменника. А. Платонов розглядається як яскравий носій екзистенціальної свідомості, екзистенціального світовідчуття. У статті робиться наголос, що своєрідністю його світосприйняття є тісне переплетення абсурдного з примітивним. Ця обставина знаходить своє втілення в намаганні письменника провести принцип особливого первісного погляду на світ – погляду дитини. Результатом цього є виникнення світу химерних форм людського буття, світу абсурду.

Ключові слова: абсурдне, екзистенціалізм, філософія, література, світосприйняття, примітивне, дитячість, антропологія.

На рубежі ХХ–ХХІ століть можна спостерігати прикметне явище, що отримало назву «повернення до Андрія Платонова». В різних країнах на Заході і Сході (Німеччина, Нідерланди, Італія, Швеція, США, Японія, Корея та інші) видаються твори і біографії видатного письменника, здійснюються екранізації й театральні постановки, розгортається дослідницька робота з вивчення його спадщини, особистості і творчого шляху – виникають дослідницькі центри, проводяться представницькі форуми, формується міжнародна інформаційно-комунікативна мережа. Само це явище не опинилося поза увагою фахівців, які заговорили про особливості і причини рецепції щодо творчої спадщини й особистості митця [2].

У всій цій колективній дослідницькій роботі з вивчення особистості і самобутнього доробку письменника спостерігаються певні тенденції. Можна зафіксувати поступове подолання вузькості підходу, що жорстко пов'язував творчість митця з конкретними реаліями радянської дійсності відповідного періоду та непростими обставинами його життєвого шляху. Домінуючим стає прагнення розглянути діяльність А. Платонова в широкому контексті новітньої світової

літератури і на тлі філософсько-естетичної думки кінця ХІХ – першої половини ХХ століття. Звертається, зокрема, увага на відношення письменника до російського авангарду в літературі (футуризм, оберіути), до соцреалізму, фіксується паралелізм з тогочасним авангардним живописом (примітивізм, К. С. Малевич, П. М. Філонов), розглядаються структурні аналогії з літературою західного модернізму (Дж. Джойс, Ф. Кафка). Не дивлячись на інтенсивність досліджень, фахівці схиляються до думки, що А. Платонов ще не знайшов свого місця в широкому літературному контексті [7]. Подібна оцінка справедлива і стосовно місця письменника в загальному *філософсько-культурному* контексті його епохи і сьогодення. Останнє пов'язано з особливостями філософсько-антропологічних підвалин його світогляду, які знайшли втілення в його літературній спадщині. Іншими словами, справа не вичерпується літературознавчим або суто історичним інтересом. Мова йде про культурно-філософську значущість Андрія Платонова, яка обумовлюється наступними обставинами:

по-перше, художньо-філософським проникненням в глибинні шари масової народної свідомості на одному з найдраматичніших зламів цивілізаційного розвитку людства. Визначальним прагненням, що пронизує усю творчу діяльність письменника, досягнути фундаментальні, онтологічні основи явищ, пов'язаних з людським існуванням;

по-друге, значущістю постаті А. Платонова як яскравого та дуже своєрідного носія екзистенціальної свідомості, екзистенціального світовідчуття. При цьому екзистенціальна свідомість за своїми витокami і можливостями філософського й естетичного осягнення людини й буття розуміється як феномен загальнолюдський, наднаціональний і в значній мірі – надісторичний;

по-третє, певною спорідненістю філософських поглядів А. Платонова з ідеями представників екзистенціального напрямку в філософії і літературі, зокрема, близькістю трагедійного світовідчуття платонівських героїв й «абсурдної людини» філософів-екзистенціалістів, вираженою в таких феноменах, як «нудьга», «тривога», «страх», «туга» тощо. Ця обставина призвела до появи численних і змістовних робіт, які мають на меті з'ясування даного зв'язку.

Сьогодні сформувалися декілька підходів до тлумачення специфіки світоглядних основ творчості письменника. Йдеться, зокрема, про вивчення впливу ідей філософа М. Федорова на А. Платонова (С. Г. Семенов), трагікомічний спосіб сприйняття дійсності (Е. Р. Меншикова), про «підсвідому релігійність» митця (Л. В. Карасьов), настанову «епістемологічної невпевненості» щодо сутності буття і людини (О. В. Кеба), примітивізм та дитячий погляд на світ (Х. Гюнтер, Л. В. Карасьов), про екзистенціально-антропологічні інтерпретації світогляду письменника (К. А. Баршт, Х. Гюнтер) тощо. Проте до більш-менш повної картини світоглядних підвалин творчості митця ще далеко. До того ж ситуація ускладнюється тим, що одні й ті ж самі мотиви в творах письменника набувають у фахівців прямо протилежного пояснення.

Мета роботи. Враховуючи зазначене вище, автор має на меті проаналізувати абсурдне як домінуючу екзистенціального світосприйняття А. Платонова, визначальну